

ze door een oogglas en de mode wil al jaren, dat de roede van het regenscherm, vroeger lang en dun, kort en zwaar zij.

Wie met de hand over de sculpturen van Pompon strijkt overtuigt zich, dat hij, simplificerende, de kunst verstond de accidenten van weefsels en botten, welvingen en kammen tot hun recht te brengen. Zijn supra-naturalisme is kernachtig en gebonden, primitief en nerveus, rythmisch en verstild in bedwongen tumult. Die groote vlakken en kantige ribben hebben stijl en stijl is in de kleine feilloos gemodelleerde figuren. Ook de fijne sierlijkheid vermocht hij te beelden, die van menschen en dieren. Enkele gave beeldhouwde portretten bleven van hem bewaard gelijk het teere van zijn vrouw en dat van Andrée Leproust. Het verbaast niet van wie al in 1873 een prijs voor het modelé kreeg. Zelfs een gedenkteeken voor de gesneuvelden uit een bepaalde plaats is door hem ontworpen.

Zoo is het zeker geen ontoereikendheid, die hem ertoe bracht, zich voortaan als animalier te specialiseeren. Deze eigenmachtige zelfbeperking karakteriseert het talent. In de dierenwereld vind hij alle elementen, die het hem mogelijk maakten zich uit te spreken. De groote wilde dieren boeiden hem vooral. Hij temde ze in dubbelen zin tot de statuën van zijn kunstenaarswil. Zijn laatste schetsen, de olifant, de reeks leeuwen, van wier grandioze beeltenissen hij droomde, zijn boordevol trillend en beheerscht leven. Demeurisse meent, dat hij gestorven is aan den bovenmenschelijken wil, opgeroepen door een grijsaard, die geen afstand verkoos te doen. Tot het laatst was alles aan hem rijk en edel in een eenvoud, die bijna nood verdiende te heeten.

Is dan alles even mooi . . . ? Neen. Pompon heeft zich soms vergist en wel met het vergrooten van modellen. De beroemde ijsbeer al dadelijk is onvoldoende op schaal gebracht. Men is niet overtuigd, dat het dier tot deze dimensies moest uitdijen. Bij alle bewondering erkenne men, dat er iets gezwollens is. Hoe veel gang er zij in diens loop, hoe rythmisch de lijnen zich ook bij het langskijken verhouden, geheel verantwoord is het geheel niet. En bij het Nijlpaard klemt dit bezwaar nog nauwer. Men kan erbij denken aan een opgeblazen dier, waarop de kinderen ter zee rijden. Maar onverdeeld te roemen zijn de stier, het hert, de pelikaan, orang-oetang, panter, gans . . . En wat er kleins bijeenstaat is nooit voor de *étagère*.

Van invloeden kan bij Pompon ternauwernood gesproken worden. De groote scheppers, die hij heeft bijgestaan, lieten rechtstreeks geen sporen na. Pompon wist daartoe te scherp wat hij wilde en . . . wat hij waard was. Naar Egyptische reliefs heeft hij gekeken en dit alles, herinneringen áán indrukken ván kunst en natuur losten zich op en vloeiden uit in den stroom, die van 1922 af tot den dood toe een reeks meesterwerken droeg. En de man, die o.a. borstbeelden maakte naar Sardou en Rostand, was ten tijde, dat niemand iets in hem zag, erkend door Rodin, die hem de eerste schets van de Kus schonk, thans in het museum van Dijon.